

ทัศนคติของปู่ย่าตายายและบิดามารดาที่มีต่อกันในการอบรมเลี้ยงดู
เด็ก และผลที่มีต่อพฤติกรรมบางประการของเด็ก

**INTERGENERATIONAL CONFLICTS REGARDING
CHILD-REARING PRACTICES AND ITS EFFECT
ON CERTAIN BEHAVIOR OF CHILDREN**

จรรยา สุวรรณทัต
Chancha Suvannathat

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร
Laddawan Kasemnet

วิลาศลักษณ์ สีคลรัศมี
Wiladlak Seedonrasmee

สุภาพร ลอยด์
Supaporn Lloyd

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University, Prasarnmit Campus

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งหมายที่จะศึกษาความสอดคล้องระหว่างทัศนคติของปู่ย่าตายายกับบิดามารดาในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กใน 4 ด้านคือ ความเชื่อและปรัชญาในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก กระบวนการอบรมเลี้ยงดูเด็กเพื่อให้เข้ากับสังคม และการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก รวมทั้งเปรียบเทียบความพร้อมในด้านการเรียน และลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีปริมาณความขัดแย้งในระดับที่แตกต่างกันระหว่างปู่ย่าตายายกับบิดามารดาในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และเปรียบเทียบตัวแปรทั้งสองนี้ของเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ปู่ย่าตายายและบิดามารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบุคคลใน 3 ช่วงอายุของครอบครัวชายที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งประกอบด้วยเด็กก่อนวัยเรียนจำนวน 100 คน บิดามารดาของเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ปู่หรือย่าหรือตาหรือยายของเด็ก จำนวน 100 คน และครูประจำชั้นจำนวน 20 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อวัดตัวแปรรวมทั้งหมด 3 ชุด คือ แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบสังเกตวัดลักษณะพฤติกรรมในการเข้าสังคมของเด็ก และแบบวัดความพร้อมในด้านการเรียน

จากการศึกษาพบว่า เมื่อพิจารณาารวมทุกด้าน ปู่ย่าตายายและบิดามารดามีทัศนคติทางบวกในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กสอดคล้องกันอย่างน้อยมีนัยสำคัญ แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะด้านพบว่าทัศนคติของบุคคลทั้ง 2 ช่วงอายุสอดคล้องกันอย่างน้อยมีนัยสำคัญในด้านความเชื่อและปรัชญาในการอบรมเลี้ยงดู และด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ส่วนในด้านการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก และด้านกระบวนการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เข้ากับสังคมนั้น บุคคลทั้ง 2 ช่วงอายุมีทัศนคติสอดคล้องกันแต่ยังไม่ถึงขั้นมีนัยสำคัญเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีปริมาณความขัดแย้งระหว่างปู่ย่าตายายกับบิดามารดาในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูในระดับที่แตกต่างกัน มีความพร้อมในด้านการเรียนและมีลักษณะพฤติกรรมทางสังคมไม่แตกต่างกัน และพบว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ปู่ย่าตายายและบิดามารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพร้อมในด้านการเรียนไม่แตกต่างกัน แต่เด็กที่ปู่ย่าตายายและบิดามารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันน้อยมีลักษณะพฤติกรรมทางสังคมดีกว่าเด็กในครอบครัวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมาก

ABSTRACT

The study was firstly, to investigate the congruity of agreement between parents' and grandparents' attitudes in 4 different aspects of child-rearings : beliefs and philosophy, satisfying children's basic needs, socialization practices and promotion for children's development; secondly, to compare learning readiness and prosocial behavior of children in the families where different amounts of intergenerational conflicts in child-rearings existed, and to compare these two variables in families where educational levels of parents and those of grandparents differed.

The samples were those from three generations in each family that lived in Bangkok and nearby provinces. The samples consisted of 100 preschool children, 100 pairs of parents-grandparents (mostly mothers and grandmothers) of the children, and 20 teachers of preschool centers. The research instruments were 3 questionnaires : Child-rearing practices scale, Prosocial behavior characteristics of children scale, and Children's learning readiness inventory.

The research found that the child care attitudes of parents and grandparents were to be significantly and positively correlated. The relationships between the child care attitudes of the two generations were significantly correlated with regards to the aspect of philosophy and belief, and with the aspect of promotion of child's growth and development. However, the relationships between the child care attitudes of the two generations were correlated to a lesser extent with regards to the aspect of child basic need satisfaction, and to the aspect of child socialization.

There were no differences in children's learning readiness and prosocial behavior characteristics in the families where different amounts of international conflicts on child-rearing existed and children in the families where educational attainments of the pair or parents and

grandparents differed were found to be similar in their learning readiness but different in prosocial behavior characteristics.

คำนำ

ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดในการอบรมบ่มนิสัย สร้างบุคลิกภาพ และมีผลกระทบต่อพัฒนาการทุก ๆ ด้านของบุคคล ครอบครัวไทยแต่ดั้งเดิมมารดาเป็นผู้มีบทบาทมากที่สุดในการอบรมเลี้ยงดูบุตร เพราะมารดาส่วนมากไม่ได้ออกไปทำงานนอกบ้าน แต่ปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงทางสังคม-วัฒนธรรม และความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีทำให้สตรีมีส่วนในการพัฒนาสังคมมากขึ้น ดังนั้นบิดาจึงต้องเข้ามาทำหน้าที่ร่วมกับมารดาในการเลี้ยงดูบุตร

สำหรับครอบครัวชายซึ่งประกอบด้วยสมาชิกอย่างน้อย 3 ช่วงอายุ คือ ปู่ย่าตายาย บิดามารดาและบุตรหลาน ปู่ย่าตายายก็เป็นบุคคลที่มีความสำคัญรองจากบิดามารดาในการช่วยอบรมเลี้ยงดูเด็ก จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมของปู่ย่าตายายอาจแบ่งได้ 5 ลักษณะ คือ

1. ปู่ย่าตายายจะปล่อยหน้าที่เลี้ยงดูหลานให้แก่บิดามารดาโดยไม่เข้าไปแทรกแซงเพียงแต่ช่วยบ้างเท่านั้น
2. ความสัมพันธ์ระหว่างปู่ย่าตายายกับหลานจะเป็นแบบเสมอภาคกัน ปู่ย่าตายายจะร่วมสนุกในการเล่นเกมต่าง ๆ ของหลาน
3. ปู่ย่าตายายโดยเฉพาะอย่างยิ่งย่าายเป็นตัวแทนบิดามารดาที่จะเลี้ยงดูหลานขณะที่บิดามารดาไปทำงาน
4. ปู่ย่าตายายจะเป็นผู้ให้ความรู้ และเป็นผู้มีประสบการณ์ที่คนรุ่นหลังจะต้องพึงพาอาศัย
5. ปู่ย่าตายายที่ห่างเหินไม่มีความใกล้ชิดกับหลาน ๆ

ครอบครัวในสังคมไทยส่วนมาก ปู่ย่าตายายจะมีบทบาทใน 4 ลักษณะผสมผสานกันไป และค่านิยมสำคัญที่ยังคงมีอยู่ในสังคมก็คือ การยกย่องให้ผู้อาวุโสโดยเฉพาะผู้เป็นปู่ย่าตายายเป็นผู้มีอำนาจในบ้าน มีสิทธิมีเสียงในการปกครองและอบรมลูกหลาน ผลจากการศึกษาค้นคว้าของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก (ปัจจุบันคือ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร) พบว่า ย่าและยายมักจะเป็นผู้ที่มีบทบาทและประสบการณ์ในการเลี้ยงดูหลานมากกว่าปู่และตา เพราะเป็นผู้ที่ช่วยมารดาของเด็กเตรียมการต่าง ๆ ก่อนที่เด็กจะเกิด ช่วยเลี้ยงดูทารกแบ่งเบาภาระของมารดา เพื่อให้บิดามารดาไปประกอบอาชีพนอกบ้าน และทำงานบ้านได้ตามปกติ เด็ก ๆ จะได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อในสิ่งต่าง ๆ จากย่าและยาย ซึ่งเป็นการสืบทอดคุณธรรมและวัฒนธรรมแก่รุ่นหลาน ส่วนปู่และตารับหน้าที่ฝึกสอนเด็กให้เกิดความชำนาญในงานที่ต้องใช้ทักษะต่าง ๆ

ปัจจุบันยังไม่มีบุคคลหรือหน่วยงานใดในประเทศที่ทำการวิจัยไว้อย่างเด่นชัดถึงความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการอบรมเลี้ยงดูเด็กของปู่ย่าตายายกับบิดามารดา ที่ส่งผลต่อลักษณะพฤติกรรมบางประการของเด็กที่แสดงออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในครอบครัวชายที่ความคิดเห็นระหว่างปู่ย่าตายายเป็นคนรุ่นก่อนกับบิดามารดาซึ่งเป็นคนรุ่นปัจจุบันอาจไม่สอดคล้องกันในเรื่องการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเด็กได้ ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงพยายามที่จะศึกษาถึงความสอดคล้องและความแตกต่างระหว่างทัศนคติของปู่ย่าตายายกับบิดามารดาในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เปรียบเทียบความพร้อมในด้านการเรียน และลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็กที่อยู่ในครอบครัวซึ่งปู่ย่าตายายและบิดามารดามีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูในระดับที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านถิ่นที่อยู่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และประสบการณ์ในการเลี้ยงดู เพื่อให้ทราบทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กของปู่ย่าตายาย บิดามารดาของครอบครัวในสังคมไทยปัจจุบันว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่เพียงใด และความขัดแย้งที่อาจพบนี้จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับลักษณะสำคัญของเด็กที่แสดงออกในเรื่องความพร้อมด้านการเรียนและการเข้าสังคมของเด็กหรือไม่ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวอาจช่วยให้เห็นแนวทางที่จะปรับวิธีการอบรมเลี้ยงดูของทั้งสองฝ่ายให้อยู่ในแนวที่สอดคล้องกัน ซึ่งจะเอื้ออำนวยต่อการปูพื้นฐานพัฒนาการของเด็กในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะในด้านความพร้อมทางร่างกายและจิตใจ และเพื่อเป็นพื้นฐานของการวิจัยบทบาทของปู่ย่าตายาย ซึ่งยังจะมีความสำคัญในสังคมไทยต่อไปในอนาคต

วิธีวิจัย

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยคัดเลือกเด็กอนุบาล ชั้นปีที่ 1 จากโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร 5 แห่ง และโรงเรียนอนุบาลในจังหวัดใกล้เคียงอีก 4 แห่ง เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล เด็กที่ได้รับการคัดเลือกต้องเป็นเด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวชาย ซึ่งมีปู่หรือย่าหรือตาหรือยาย และบิดามารดาพร้อมกันให้การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างจึงประกอบด้วยบุคคลใน 3 ช่วงอายุของแต่ละครอบครัวชายคือ เด็กก่อนวัยเรียน จำนวน 100 คน แบ่งเป็นชาย 52 คน หญิง 48 คน อายุเฉลี่ย 4.5 ปี

บิดามารดาของเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน อายุเฉลี่ย 32.28 ปี มีอาชีพทำงานในบ้าน 16 คน ทำงานนอกบ้าน 80 คน และไม่ได้ทำงาน 4 คน ระดับการศึกษาแบ่งเป็น ไม่ได้รับการศึกษา 1 คน ระดับประถมศึกษา 32 คน ระดับมัธยมศึกษา 12 คน และระดับอุดมศึกษา 54 คน

ปู่หรือย่าหรือตาหรือยายของเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งร่วมอบรมเลี้ยงดูเด็ก จำนวน 100 คน อายุเฉลี่ย 60.65 ปี มีอาชีพทำงานในบ้าน 29 คน ทำงานนอกบ้าน 22 คน และไม่ได้ทำงาน 49 คน ระดับการศึกษาแบ่งเป็น ไม่ได้รับการศึกษา 19 คน ระดับประถมศึกษา 46 คน ระดับมัธยมศึกษา 22 คน

และระดับอุดมศึกษา 12 คน ไม่ตอบ 1 คน ส่วนผู้ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
เมื่ออยู่ที่โรงเรียน คือครูประจำชั้น จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสอบถามเพื่อวัดตัวแปรรวม 3 ชุด คือ

1. แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดู มีเนื้อหาเกี่ยวกับ
 - ก. ความเชื่อ ปรัชญา และวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่สำคัญ ๆ
 - ข. การตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก
 - ค. กระบวนการอบรมเลี้ยงดูเพื่อให้เข้ากับสังคม ระเบียบวินัย และจริยธรรม
 - ง. การส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

แบบสอบถามมีทั้งหมด 109 ข้อ นำไปทดสอบหาความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct validity) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งหมด หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้สถิติค่าที (t-test) คัดเลือกคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับคะแนนรวมสูง และมีค่าอำนาจจำแนกสูงไว้จำนวน 50 ข้อ นำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.8496 และในการตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแต่ละคนจะได้คะแนนแต่ละข้อจาก 1 ถึง 4 คะแนน และคะแนนรวมจาก 50 ถึง 200 คะแนน

2. แบบสังเกตวัดลักษณะพฤติกรรมในการเข้าสังคมของเด็ก ประกอบด้วยมาตราส่วนประเมินค่า 5 หน่วยเพื่อวัดพฤติกรรมของเด็กใน 3 สถานการณ์ จำนวน 20 ข้อ คือ
 - ก. พฤติกรรมในชั้นเรียน จำนวน 10 ข้อ
 - ข. พฤติกรรมนอกห้องเรียน (สนามเด็กเล่น) จำนวน 5 ข้อ
 - ค. พฤติกรรมระหว่างรับประทานอาหาร จำนวน 5 ข้อ

ครูประจำชั้นของเด็กในกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใช้แบบสังเกตประเมินลักษณะพฤติกรรมในการเข้าสังคมของเด็กแต่ละคน ดังนั้น เด็กแต่ละคนจะได้คะแนนการแสดงผลพฤติกรรมในการเข้าสังคมตั้งแต่ 20 ถึง 100 คะแนน แบบสังเกตฉบับนี้ได้หาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.8565

3. แบบวัดความพร้อมในด้านการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งประกอบด้วยการมีวุฒิภาวะ 4 ด้าน จำนวน 64 ข้อ คือ
 - ก. ด้านการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม จำนวน 18 ข้อ

- ข. ด้านความคล่องแคล่วทางการพูด การคิด และการแสดงออก จำนวน 12 ข้อ
 ก. ด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งสิ่งของ จำนวน 15 ข้อ
 ง. ด้านการรับรู้ประสาทสัมผัส และความสามารถในการเลียนแบบ จำนวน 19 ข้อ

วัดความพร้อมของเด็กเป็นรายบุคคล เด็กแต่ละคนจะได้คะแนนความพร้อมในการเรียน ตั้งแต่ 0 ถึง 64 คะแนน แบบวัดความพร้อมในการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนนี้ได้นำไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรของคูเดอริชาร์ดสัน สูตรที่ 20 (Kuder-Richardson formula 20) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด = 0.9114

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีสัมภาษณ์ปู่หรือย่าหรือตาหรือยาย และบิดามารดาของเด็กในกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู วัดความพร้อมในการเรียนเป็นรายบุคคล และให้ครูประจำชั้นเป็นผู้ประเมินลักษณะพฤติกรรมในการเข้าสังคมของเด็ก

การตรวจให้คะแนน

1 แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดู สำหรับข้อความทางบวกถ้าผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความที่ถามจะได้คะแนนมาก แต่ถ้าผู้ตอบไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ถามจะได้คะแนนน้อย เช่น

พ่อแม่ที่ห่วงกังวลเด็กมากเกินไป อาจทำให้เด็กมีปัญหาได้				
ถ้าตอบ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้คะแนน	4	คะแนน
	เห็นด้วย	ได้คะแนน	3	คะแนน
	ไม่เห็นด้วย	ได้คะแนน	2	คะแนน
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้คะแนน	1	คะแนน

สำหรับข้อความทางลบถ้าผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความที่ถามจะได้คะแนนน้อย แต่ถ้าผู้ตอบไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ถามจะได้คะแนนมาก เช่น

การตามใจเด็ก คือการแสดงความรัก				
ถ้าตอบ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้คะแนน	1	คะแนน
	เห็นด้วย	ได้คะแนน	2	คะแนน
	ไม่เห็นด้วย	ได้คะแนน	3	คะแนน
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้คะแนน	4	คะแนน

2. แบบสังเกตวัดลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก สำหรับข้อความทางบวก ถ้าผู้ถูกประเมินแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ตลอดเวลาจะได้คะแนนมาก แต่ถ้าผู้ถูกประเมินไม่เคยแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ เลยจะได้คะแนนน้อย เช่น

	มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่กระทำในชั้นเรียน		
ถ้าผู้ถูกประเมิน	แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ตลอดเวลา	ได้คะแนน	5 คะแนน
	แสดงส่วนใหญ่	ได้คะแนน	4 คะแนน
	แสดงบ้างพอประมาณ	ได้คะแนน	3 คะแนน
	แสดงบ้างเล็กน้อย	ได้คะแนน	2 คะแนน
	ไม่เคยแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ เลย	ได้คะแนน	1 คะแนน

สำหรับข้อความทางลบ ถ้าผู้ถูกประเมินแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ตลอดเวลา จะได้คะแนนน้อย แต่ถ้าผู้ถูกประเมินไม่เคยแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ เลย จะได้คะแนนมาก เช่น

	ไม่ยอมเล่นกับใคร		
ถ้าผู้ถูกประเมิน	แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ตลอดเวลา	ได้คะแนน	1 คะแนน
	แสดงส่วนใหญ่	ได้คะแนน	2 คะแนน
	แสดงบ้างพอประมาณ	ได้คะแนน	3 คะแนน
	แสดงบ้างเล็กน้อย	ได้คะแนน	4 คะแนน
	ไม่เคยแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ เลย	ได้คะแนน	5 คะแนน

3. แบบวัดความพร้อมในด้านการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียน ถ้าเด็กสามารถตอบคำถามหรือทำตามคำสั่งของผู้วัดได้ถูกต้องจะได้คะแนน 1 คะแนน แต่ถ้าทำผิดหรือไม่ตอบจะได้คะแนน 0 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS X (Statistical Package for the Social Science version 10) ในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เป็นข้อมูลพื้นฐานบางประการของปู่ย่าตายายและของบิดามารดา กับประสบการณ์ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยใช้วิธีการทดสอบ ไค-สแควร์ (χ^2 -test)
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของปู่ย่าตายายกับบิดามารดาในเรื่องการอบรมเลี้ยงดู โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. เปรียบเทียบความพร้อมในด้านการเรียน และลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ปริมาณความขัดแย้งระหว่างปู่ย่าตายายกับบิดามารดาในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน โดยใช้สถิติค่าที
4. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูระหว่างปู่ย่าตายาย บิดามารดาที่มีความแตกต่างกัน

ในด้านอายุ ระดับการศึกษา รายได้ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way analysis of variance) เมื่อพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการทดสอบของเซฟเฟ (Scheffe)

5. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูระหว่างปู่ตายาย บิดามารดาที่มีความแตกต่างกันในด้านถิ่นที่อยู่อาศัย ประสบการณ์การเลี้ยงดู โดยใช้สถิติค่าที

6. เปรียบเทียบความพร้อมในด้านการเรียน และลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็กซึ่งอยู่ในครอบครัวที่ปู่ตายายและบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการทดสอบของเซฟเฟ

7. เปรียบเทียบความพร้อมในด้านการเรียน และลักษณะพฤติกรรมในการเข้าสังคมของเด็กที่มาจากครอบครัวซึ่งปู่ตายาย บิดามารดา มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันโดยใช้สถิติค่าที

ผลและอภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่า บิดามารดาเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะอบรมเลี้ยงดูบุตรอย่างไร โดยมีปู่ตายายเป็นผู้ช่วยเหลือและให้คำปรึกษา (ตารางที่ 1) แหล่งความรู้ในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ปู่ตายายและบิดามารดาได้รับได้แก่ญาติผู้ใหญ่ แพทย์ และจากประสบการณ์ของตนเอง (ตารางที่ 2)

เมื่อพิจารณารวมทุกด้าน ปู่ตายายและบิดามารดา มีทัศนคติทางบวกในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กสอดคล้องกัน แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะด้าน พบว่าทัศนคติในด้านความเชื่อและปรัชญาในการอบรมเลี้ยงดู และด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของบุคคล 2 ช่วงอายุ สอดคล้องกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนในด้านการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็กและด้านกระบวนการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เข้ากับสังคมนั้น บุคคล 2 ช่วงอายุมีทัศนคติสอดคล้องกันแต่ยังไม่ถึงขั้นมีนัยสำคัญ ผลที่ได้แสดงว่าบิดามารดาและปู่ตายายมีแนวโน้มที่จะเห็นด้วยในด้านหลักการหรือทฤษฎีมากกว่าด้านปฏิบัติในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการ

ครอบครัวที่มีปริมาณความขัดแย้งระหว่างปู่ตายายกับบิดามารดาในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูในระดับที่แตกต่างกันเด็กจะมีความพร้อมในด้านการเรียน และมีลักษณะพฤติกรรมทางสังคมไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 3 และ 4) อาจเป็นเพราะว่าระดับความขัดแย้งจากกลุ่มคู่บิดามารดาและปู่ตายายที่ศึกษา ยังไม่อยู่ในระดับที่สูงพอหรือไม่มีการขัดแย้งกันอย่างแท้จริง กล่าวคือสิ่งที่พบในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงความแตกต่างทางความคิดเห็นระหว่างบิดามารดาใน 2 ช่วงอายุ ซึ่งความแตกต่างในด้านความคิดเห็น ถ้ามีการสะสมมากขึ้น ก็อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งที่แท้จริงในภายหลังได้ นอกจากนั้นยังอาจเกิดจากความสามารถในการปรับตัวเข้าหากันระหว่างคู่ของปู่ตายายและบิดามารดาในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กก็ได้

จึงทำให้ไม่มีการขัดแย้งเกิดขึ้น เป็นที่น่าสังเกตว่าเด็กในครอบครัวที่ปู่ย่าตายายและบิดามารดามีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความพร้อมในการเรียนไม่ต่างกัน (ตารางที่ 5) แต่เด็กที่มีปู่ย่าตายายและบิดามารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันน้อย มีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าเด็กในครอบครัวที่ปู่ย่าตายายและบิดามารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันมาก (ตารางที่ 6 และ 7) แสดงให้เห็นถึงความสำคัญในตัวแปรทางด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ทั้งในส่วนของบิดามารดาและปู่ย่าตายาย อันจะส่งผลไปถึงตัวเด็กโดยเฉพาะทางด้านการปรับตัวทางสังคม ซึ่งจัดว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทางสติปัญญาต่อไปด้วย

ผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูภายในกลุ่มของปู่ย่าตายายพบว่าปู่ย่าตายายที่มีถิ่นที่อยู่ในกรุงเทพฯ มีระดับการศึกษาปานกลางและมีรายได้สูง มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูดีกว่าปู่ย่าตายายที่มีถิ่นที่อยู่ในต่างจังหวัด มีระดับการศึกษาสูงและต่ำ และมีรายได้ปานกลางและต่ำ แต่ไม่พบความแตกต่างในเรื่องทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูระหว่างปู่ย่าตายายที่มีอายุ และประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูภายในกลุ่มบิดามารดา พบว่าบิดามารดาที่มีถิ่นที่อยู่ในกรุงเทพฯ มีระดับการศึกษาสูง มีรายได้สูง มีอายุมาก และมีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็กน้อย (วัดจากจำนวนเด็กที่เคยเลี้ยงดูมา) มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กดีกว่าบิดามารดาที่มีถิ่นที่อยู่ในต่างจังหวัด มีระดับการศึกษาปานกลางและต่ำ มีรายได้ปานกลางและต่ำ มีอายุน้อยและมีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็กมาก (ตารางที่ 8,9,10,11 และ 12) ซึ่งเมื่อนำทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูของกลุ่มปู่ย่าตายายและกลุ่มบิดามารดาเปรียบเทียบกัน จะพบว่ามีผลบางอย่างที่คล้ายกัน และบางอย่างที่แตกต่างกัน เช่น ถิ่นที่อยู่อาศัยทั้งบิดามารดาและปู่ย่าตายายที่อยู่ในเมืองหลวงมีโอกาสได้เข้าถึงสื่อต่าง ๆ มากกว่าในต่างจังหวัด โดยเฉพาะข่าวสารและกิจกรรมต่าง ๆ ในด้านการอบรมเลี้ยงดู การศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้คนทั้ง 2 ช่วงอายุมีการพัฒนาทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูให้ดีขึ้น การมีรายได้สูงเป็นปัจจัยสำคัญมากที่จะทำให้บิดามารดาหรือปู่ย่าตายายยินดีต้อนรับเด็กที่เกิดใหม่ในครอบครัว โดยไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นการเพิ่มภาระให้ตนเอง อย่างไรก็ตามผลที่ได้ก็ออกอย่างหนึ่งที่น่าสนใจคือ ประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็กพบว่า บิดามารดาที่เคยเลี้ยงดูเด็กมาแล้วเป็นจำนวนมากจะมีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กต่ำกว่าบิดามารดาที่เคยเลี้ยงดูเด็กจำนวนน้อยกว่า อาจเป็นเพราะว่าการมีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็กมากขึ้นไม่ได้ทำให้ทัศนคติที่มีต่อการเลี้ยงดูเด็กดีขึ้นตามไปด้วย บิดามารดาผู้ที่มีประสบการณ์มากอาจประสบกับปัญหาและความลำบากในการอบรมเลี้ยงดูเด็กจึงทำให้เกิดทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูในเชิงลบได้มากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า แต่ไม่ปรากฏว่าพบในกลุ่มของปู่ย่าตายาย เนื่องจากวัยของบุคคลเหล่านี้ได้ล่วงเลยระยะเวลาของการมีบุตรมานานพอสมควร ประสบการณ์จะน้อยหรือมากก็ตามจะไม่ทำให้เกิดความแตกต่างในกลุ่มของปู่ย่าตายายที่เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูเหมือนกับบิดามารดาที่ยังต้องเกี่ยวข้องโดยตรงกับสภาพปัญหานี้อยู่

นอกจากนี้ ยังพบว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ปู่ย่าตายายมีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูที่ดีมากกว่า มีความพร้อมในด้านการเรียนสูงกว่าเด็กที่ปู่ย่าตายายมีทัศนคติที่ด้อยกว่า แต่เด็ก 2 กลุ่มนี้มีพฤติกรรม

ทางสังคมโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 13) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า พฤติกรรมในสนามเด็กเล่นและพฤติกรรมเวลารับประทานอาหาร เด็กในกลุ่มแรกได้คะแนนน้อยกว่าเด็กในกลุ่มหลัง ส่วนเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่บิดามารดามีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูที่ดีมากกว่า มีความพร้อมในการเรียนสูงกว่าเด็กที่บิดามารดามีทัศนคติที่ด้อยกว่า แต่เด็ก 2 กลุ่มนี้มีพฤติกรรมทางสังคมโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาอีกด้านหนึ่งพบว่า มีเฉพาะพฤติกรรมในสนามเด็กเล่นเท่านั้นที่เด็กกลุ่มแรกได้คะแนนน้อยกว่าเด็กในกลุ่มหลัง แสดงว่าทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยที่จะใช้กำหนดพฤติกรรมการเลี้ยงดูที่แท้จริงของบิดามารดา ปู่ย่าตายายซึ่งจะมีผลต่อเด็กในครอบครัว

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยนี้ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหลายช่วงอายุมากขึ้น กล่าวคือ ภายในครอบครัวชายที่ประกอบด้วยบุคคลหลายช่วงอายุนั้น แม้ว่าจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันไปในเรื่องการอบรมเลี้ยงดู แต่ความแตกต่างเหล่านั้นไม่ได้ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกันเสมอไป ถ้าบุคคลในแต่ละกลุ่มช่วงอายุรู้จักบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตน และใจกว้างพอที่จะเรียนรู้ประสบการณ์จากกันและกัน ตลอดจนมีทัศนคติเชิงปรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยมุ่งให้เกิดพัฒนาการในตัวเด็กเป็นส่วนสำคัญแล้ว ผลดีก็ย่อมจะตกอยู่ที่ตัวเด็กที่ได้รับการอบรมและดูแลจากบุคคลเหล่านั้นในครอบครัว นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและระดับการศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องตัวแปรทางการศึกษา ซึ่งพบว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่ำมักมีทัศนคติที่ไม่เหมาะสม หรือไม่ถูกต้องในเรื่องของการอบรมเลี้ยงดู ดังนั้นถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชีวิตครอบครัวจะได้คำนึงถึงเรื่องการจัดการอบรมหรือให้การศึกษเป็นพิเศษแก่กลุ่มบุคคลที่มีระดับการศึกษาจำกัดในการเตรียมตัวเป็นบิดามารดาหรือการเป็นบิดามารดาที่ดีในครอบครัว และจัดเป็นการอบรมแบบต่อเนื่อง ก็จะช่วยปรับปรุงทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติตนของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อมมีประสิทธิภาพขึ้นด้วย และยังพบอีกว่าทัศนคติของปู่ย่าตายายและบิดามารดาที่มีความสอดคล้องกันโดยส่วนรวมนั้น อาจเป็นเพราะในช่วงที่เด็กอยู่ในวัยก่อนเรียน เด็กยังช่วยตัวเองได้น้อยมาก ประกอบกับที่บิดามารดาเองก็ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ปู่ย่าตายายจึงต้องทำหน้าที่แทนบิดามารดาของเด็กมากกว่าช่วงอื่น แต่เมื่อเด็กโตขึ้นบทบาทของปู่ย่าตายายก็อาจเปลี่ยนไปเป็นอีกลักษณะหนึ่งที่มีใช้ตัวแทนบิดามารดาเหมือนเดิม และโดยเหตุที่สังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก จึงน่าที่จะติดตามศึกษาว่าปู่ย่าตายายจะมีความขัดแย้งกับบิดามารดาในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูหลานที่เติบโตจากการเป็นเด็กเล็กมาสู่วัยรุ่นอย่างไรหรือไม่

การที่จะอธิบายปรากฏการณ์ในครอบครัวที่มีบุคคลหลายช่วงอายุในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดู หรือลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีผลกระทบต่อสมาชิกในครอบครัว ถ้าได้มี

การวิเคราะห์วิจัยเชิงคุณภาพอย่างเป็นระบบ ก็จะทำให้เข้าใจความสัมพันธ์ภายในครอบครัวซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อนได้มากยิ่งขึ้น ทั้งจะเป็นการเสริมความรู้ที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณอย่างมากด้วย ดังนั้นแนวการวิจัยแบบกรณีศึกษา (Case study) อาจให้คำตอบที่ละเอียดลึกซึ้งในการวิจัยเรื่องความขัดแย้งระหว่างบุคคล 2 ช่วงอายุในการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้มากกว่าที่กระทำอยู่ในการศึกษาครั้งนี้

บรรณานุกรม

1. สรทัตต์, ละม้ายมาศ และสุวรรณทัต, จรรยา. อิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการของเด็กที่ตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. รายงานการวิจัยฉบับที่ 1. สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก, 2510.
2. สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก. อิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการของเด็กที่ตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. รายงานการวิจัยฉบับที่ 7, 2509.
3. สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก. อิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการของเด็กที่หมู่บ้านพรานเหมือน ตำบลบ้านขาว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี และหมู่บ้านอูเม็ง ตำบลยุหว่า อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. รายงานการวิจัยฉบับที่ 12, 2512.
4. สัมครการ, สนิท. ครอบครัว ระบบครอบครัว และการเมืองไทย. เอกสารวิชาการชุดสังคมและวัฒนธรรมในเมืองไทย. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ประชาชนจำกัด, กรุงเทพมหานคร, 2528.
5. Decker, D.L. Social Gerontology : An Introduction to the Dynamics of Aging. Little, Brown and Company, Boston, 1980.
6. Potter, J.M. Thai Peasant Social Structure. The University of Chicago Press, Chicago, 1976.
7. Troll, L. Grandparents : Family Watchdogs. In Brubaker, T.H. (ed.). Family Relationships in Later Life. Sage Publications, Beverly Hills, 1983, 63 - 74.

ตารางที่ 1. จำนวนและร้อยละของบิดามารดา ปู่ย่าตายาย ที่รายงานเรื่องบุคคลที่ตัดสินใจในเรื่องวิธีการดูแลเด็ก

กลุ่ม	ผู้ที่ตัดสินใจในเรื่องวิธีการดูแลเด็ก					
	ปู่ย่าตายาย		บิดามารดา		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บิดามารดา	17	17.17	82	82.83	99	100
ปู่ย่าตายาย	27	29.03	66	70.97	93	100

ตารางที่ 2. จำนวนและร้อยละของบิดามารดา ปู่ย่าตายายที่รายงานถึงแหล่งที่ได้รับความรู้เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

กลุ่ม	แหล่งที่ได้รับความรู้เรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็ก									
	ญาติผู้ใหญ่		แพทย์		ประสบการณ์		อื่นๆ เช่นครู สื่อมวลชน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บิดามารดา	46	46.94	25	25.51	8	8.16	19	19.39	98	100
ปู่ย่าตายาย	43	45.74	17	18.09	22	23.40	12	12.77	94	100

ตารางที่ 3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็กระหว่างเด็กที่อยู่ในครอบครัว
ซึ่งมีปริมาณความขัดแย้งมากและน้อย

ลักษณะพฤติกรรม	กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	S.D.	t
ในชั้นเรียน	ครอบครัวมีความขัดแย้งมาก	36	32.58	8.16	-0.26
	ครอบครัวมีความขัดแย้งน้อย	64	33.03	8.16	
นอกห้องเรียน	ครอบครัวมีความขัดแย้งมาก	36	15.64	4.14	1.32
	ครอบครัวมีความขัดแย้งน้อย	64	14.58	3.69	
ระหว่างเวลา รับประทานอาหาร	ครอบครัวมีความขัดแย้งมาก	36	19.56	3.54	-0.14
	ครอบครัวมีความขัดแย้งน้อย	64	19.67	4.22	
รวมทุกชนิด	ครอบครัวมีความขัดแย้งมาก	36	67.78	11.85	0.20
	ครอบครัวมีความขัดแย้งน้อย	64	67.28	11.90	

ตารางที่ 4. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมในด้านการเรียนระหว่างเด็กที่อยู่ในครอบครัวซึ่งมีปริมาณความขัดแย้งมากและน้อย

ความพร้อม	กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	S.D.	t
ด้านการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม	ครอบครัวที่มีความขัดแย้งมาก	36	12.83	3.49	-0.86
	ครอบครัวที่มีความขัดแย้งน้อย	64	13.41	0.04	
ด้านความคล่องทางภาษา	ครอบครัวที่มีความขัดแย้งมาก	36	8.19	2.14	-1.47
	ครอบครัวที่มีความขัดแย้งน้อย	64	8.88	2.27	
ด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวน	ครอบครัวที่มีความขัดแย้งมาก	36	10.47	2.86	-1.46
	ครอบครัวที่มีความขัดแย้งน้อย	64	11.30	2.62	
ด้านการรู้ประสาทสัมผัส	ครอบครัวที่มีความขัดแย้งมาก	36	13.42	3.48	-1.10
	ครอบครัวที่มีความขัดแย้งน้อย	64	14.28	3.93	
ความพร้อมรวม	ครอบครัวที่มีความขัดแย้งมาก	36	44.92	10.31	-1.40
	ครอบครัวที่มีความขัดแย้งน้อย	64	47.86	9.94	

ตารางที่ 5. การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนความพร้อมในด้านการเรียนของเด็ก โดยพิจารณาความแตกต่างของระดับการศึกษาระหว่างปู่ย่าตายายกับบิดามารดา

ความพร้อม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ด้านความรู้ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2	7.96	0.81
	ภายในกลุ่ม	95	9.77	
ด้านความคล่องทางภาษา การคิด และการแสดงออก	ระหว่างกลุ่ม	2	13.65	2.85
	ภายในกลุ่ม	95	4.76	
ด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งของสิ่งของ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.00	0.14
	ภายในกลุ่ม	95	7.28	
ด้านการรับรู้ประสาทสัมผัสและความสามารถในการเลียนแบบ	ระหว่างกลุ่ม	2	10.42	0.76
	ภายในกลุ่ม	95	13.75	
รวมความพร้อมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	77.79	0.80
	ภายในกลุ่ม	95	97.15	

ตารางที่ 6. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมทางสังคมของเด็กโดยพิจารณาตามความแตกต่างของระดับการศึกษาระหว่างปู่ตายายกับบิดามารดา

ลักษณะพฤติกรรม	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ในชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	154.29	2.38
	ภายในกลุ่ม	95	64.80	
นอกห้องเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	33.39	2.29
	ภายในกลุ่ม	95	14.59	
ระหว่างเวลารับประทานอาหาร	ระหว่างกลุ่ม	2	21.16	1.33
	ภายในกลุ่ม	95	15.89	
รวมทุกลักษณะ	ระหว่างกลุ่ม	2	458.97	3.41*
	ภายในกลุ่ม	95	134.60	

*P < .05

ตารางที่ 7. การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมของเด็กที่ปู่ตายาย และบิดามารดา มีระดับการศึกษาต่างกัน น้อย ปานกลาง มาก เป็นรายคู่

ความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษา	มาก ปานกลาง น้อย			
	\bar{X}	63.38	67.92	71.13
มาก	63.38	—	4.54	7.15*
ปานกลาง	67.92		—	3.21
น้อย	71.13			—

*P < .05

ตารางที่ 8. การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กระหว่างปู่ย่าตายาย บิดามารดาที่อยู่ในกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง ที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็กมากและน้อย

กลุ่มตัวอย่าง	ปู่ย่าตายาย				บิดามารดา			
	n	\bar{X}	S.D.	t	n	\bar{X}	S.D.	t
กรุงเทพฯ	55	2.90	0.51	3.14*	55	3.01	0.23	7.63*
จังหวัดใกล้เคียงกรุงเทพฯ	45	2.60	0.38		45	2.65	0.24	
มีประสบการณ์มาก	51	2.73	0.50	-1.03	21	2.63	0.26	-2.99*
มีประสบการณ์น้อย	49	2.82	0.45		43	2.85	0.28	

*P < .05

ตารางที่ 9. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูของปู่ย่าตายาย บิดามารดาที่มีอายุ ระดับการศึกษาและรายได้ต่างกัน

ตัวแปรอิสระ	ปู่ย่าตายาย				บิดามารดา			
	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F	แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
อายุ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.03	.14	ระหว่างกลุ่ม	2	0.53	6.97*
	ภายในกลุ่ม	97	0.23		ภายในกลุ่ม	97	0.08	
ระดับการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.66	8.33*	ระหว่างกลุ่ม	2	2.23	53.67*
	ภายในกลุ่ม	96	0.20		ภายในกลุ่ม	96	0.04	
รายได้	ระหว่างกลุ่ม	2	0.68	3.30*	ระหว่างกลุ่ม	2	1.48	28.25*
	ภายในกลุ่ม	82	0.21		ภายในกลุ่ม	94	0.05	

*P < .05

ตารางที่ 10. การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กของบิดามารดา ที่มีอายุน้อย ปานกลาง และมาก เป็นรายคู่

อายุ	\bar{X}	น้อย	ปานกลาง	มาก
			2.68	2.88
น้อย	2.68	—	0.20*	0.25*
ปานกลาง	2.88		—	0.05
มาก	2.93			—

*P < .05

ตารางที่ 11. การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กของปู่ย่าตายาย และบิดามารดา ที่มีระดับการศึกษา สูง ปานกลาง และต่ำ เป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	ปู่ย่าตายาย				ระดับการศึกษา	บิดามารดา			
	\bar{X}	ต่ำ	สูง	ปานกลาง		\bar{X}	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
		2.66	2.77	3.11			2.57	2.78	3.04
ต่ำ	2.66	—	0.11	0.45*	ต่ำ	2.57	—	0.21	0.47*
สูง	2.77			0.34*	ปานกลาง	2.78		—	0.26*
ปานกลาง	3.11		—		สูง	3.04			—

*P < .05

ตารางที่ 12. การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กของปู่ย่าตายาย และ บิดามารดาที่มีรายได้สูง ปานกลาง และต่ำ เป็นรายคู่

รายได้	ปู่ย่าตายาย			บิดามารดา				
	\bar{X}	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	\bar{X}	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
		2.56	2.74	2.87		2.57	2.81	3.04
ต่ำ	2.56	—	0.18	0.31*	2.57	—	0.24	0.47*
ปานกลาง	2.74		—	0.13	2.81		—	0.24*
สูง	2.87			—	3.04			—

* $P < .05$

ตารางที่ 13. การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมในการเรียน และลักษณะพฤติกรรมทางสังคมของเด็กที่ป่วยตายาย บิดามารดา มีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูที่ดีมากและน้อย

ตัวแปร	กลุ่มตัวอย่าง	ป่วยตายาย				บิดามารดา			
		n	\bar{X}	S.D.	t	n	\bar{X}	S.D.	t
ความพร้อมในการเรียน	ทัศนคติที่ดีมาก	49	14.02	2.66	2.58*	50	14.22	2.36	3.35*
	ทัศนคติที่ด้อย	51	12.41	3.49		50	12.18	3.16	
ความสามารถในการปรับตัว	ทัศนคติที่ดีมาก	49	9.37	1.97	3.40*	50	9.64	1.47	5.04*
	ทัศนคติที่ด้อย	51	7.92	2.27		50	7.62	2.42	
ความคล่องทางการพูด	ทัศนคติที่ดีมาก	49	11.73	2.28	2.73*	50	11.88	2.02	3.40*
	ทัศนคติที่ด้อย	51	10.29	2.94		50	10.12	3.06	
ความรู้เกี่ยวกับจำนวน	ทัศนคติที่ดีมาก	49	15.02	3.60	2.82*	50	15.30	2.57	3.75*
	ทัศนคติที่ด้อย	51	12.96	3.70		50	12.64	4.31	
การรับรู้ประสาทสัมผัส	ทัศนคติที่ดีมาก	49	15.02	3.60	2.82*	50	15.30	2.57	3.75*
	ทัศนคติที่ด้อย	51	12.96	3.70		50	12.64	4.31	
รวมความพร้อมทุกด้าน	ทัศนคติที่ดีมาก	49	50.14	8.52	3.41*	50	51.04	6.22	4.60*
	ทัศนคติที่ด้อย	51	43.56	10.56		50	42.56	11.47	
ชนิดของพฤติกรรมทางสังคม									
ในชั้นเรียน	ทัศนคติที่ดีมาก	49	32.53	7.59	-0.41	50	32.96	7.78	0.11
	ทัศนคติที่ด้อย	51	33.20	8.67		50	32.78	8.53	
สนามเด็กเล่น	ทัศนคติที่ดีมาก	49	14.02	3.23	-2.44*	50	14.12	3.15	-2.21*
	ทัศนคติที่ด้อย	51	15.86	4.23		50	15.80	4.34	
ระหว่างรับประทานอาหาร	ทัศนคติที่ดีมาก	49	18.84	3.86	-1.99*	50	19.00	3.73	-1.60
	ทัศนคติที่ด้อย	51	20.39	3.96		50	20.26	4.14	
รวมทุกชนิด	ทัศนคติที่ดีมาก	49	65.39	10.95	-1.74	50	66.08	11.69	-1.17
	ทัศนคติที่ด้อย	51	69.45	12.39		50	68.84	11.91	

* P < 0.05